

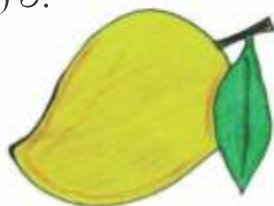

રાષ્ટ્રીય ફળ - કેરી

કાનજી સૂણે
કોયલ કેરી ફૂંજ
કેરી બગીચે.

આ રચનાના કુલ અક્ષર ગણો.
પહેલી હરોળમાં 5 અક્ષર છે.
છેલ્લી હરોળમાં પણ 5 અક્ષર છે.
વચ્ચેની હરોળમાં 7 અક્ષર સાથે કુલ 17 અક્ષર છે.
આ ત્રણ પંક્તિઓની રચનાને હાઈકુ કહેવાય છે.
જે જાપાનનું સાહિત્યિક સ્વરૂપ છે અને તે 17 અક્ષરમાં
લખાય છે. તેનું બંધારણ (5+7+5) છે.
અહીં બીજું હાઈકુ આપેલ છે.

મીઠી સુગંધી
છું સોરઠની કેરી
હું છું કેસર.

- તમે કેરી વિશેની કોઈ કવિતા કે વાર્તા જાણો છો?
અહીં કેરીનાં કેટલાંક ચિત્રો બાળકોએ બનાવ્યાં છે.
- જ્યારે તમે કેરી વિશે વિચારો ત્યારે કેવા આકારો તમારા મનમાં આવે?
નીચે મુજબનું ચિત્ર બનાવો. જેમાં તમે વિચારેલા વિવિધ આકારોનો ઉપયોગ થશે.

કેરીને સંસ્કૃતમાં આમ્ર કહેવાય છે. આ આમ્રના આકારો ભરત-ગૂંથણ, રંગ-ચિત્રો કે દાગીનામાં સામાન્ય રીતે જોવા મળી જાય છે.

- તમારી આજુબાજુ - કાપડના પડદા, સાદડી પરના અને અન્ય ચિત્રો જુઓ અને તેમાં રહેલ વિવિધ રંગો-આકારની કેરી શોધો.
- આવી કેરી તમે પણ દોરો. એક કરતાં વધુ કેરી-ચિત્રો રચી અલગ ભાતચિત્ર પણ બનાવો.

ગુજરાતના ગીર-સોમનાથ જિલ્લાનો તાલાળા તાલુકો કેસર કેરીના ઉત્પાદનમાં વિશ્વ પ્રસિદ્ધ છે. અહીંની જમીન કેસર કેરીને ખૂબ જ માફક આવે છે. તાલાળા ગીરને કેસર કેરીની રાજધાની કહી શકાય. અહીંની વાડીઓ આંબાવાડીઓ તરીકે ઓળખાય છે. આ આંબાવાડીઓ આ વિસ્તારની જીવાદોરી છે.

આંબે આવ્યા મોર વાર્તા કહેશું પોર - આ તમે સાંભળ્યું જ હશે. વસંતઋતુમાં આંબા પર સૌપ્રથમ મોર-ફૂલ આવે છે. ત્યાર પછી તે આંબા પર કેરી આવે છે. કેરીને આંબા પરથી ઉતારી ઢગલો કરવામાં આવે છે. આ ઢગલામાંથી ગુણવત્તા મુજબ કેરીઓને બોક્સમાં પેક કરી આ વિસ્તારના માર્કેટયાર્ડમાં મોકલવામાં આવે છે.

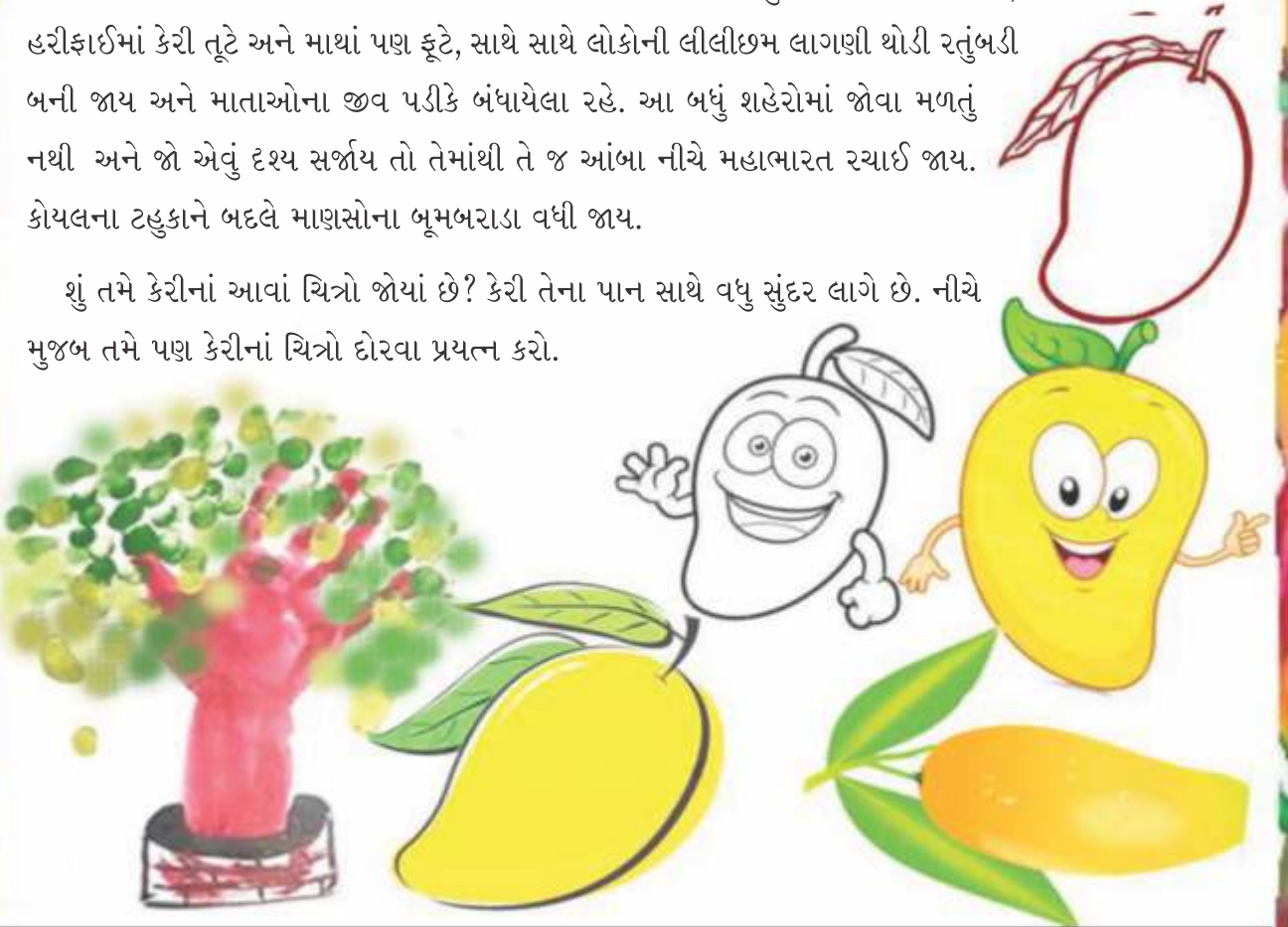
- એક બોક્સમાં 18 નંગ કેરી હોય તેવાં, તમારા વર્ગના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા જેટલાં બોક્સ લાવવામાં આવે, તમામ બાળકો તેને ખોલી કેરીનો એક ઢગલો કરે તો કુલ કેટલી કેરીનો ઢગલો થાય ? તેમાંથી 10 કેરીની એક એવી કેટલી ઢગલી થાય ?
- એક આંબાવાડીમાં કેટલા આંબા હોય તેનું અનુમાન કરો.

સારું, એક જ આંબામાંથી સીઝન દરમ્યાન જો 12 કિગ્રા વજનના 18 બોક્સ ભરાય તેટલી કેરી ખેડૂત ઉતારે છે, તો આંબાવાડીમાંથી આ સીઝનમાં ખેડૂતે કેટલા કિગ્રા અને કેટલા બોક્સ કેરી ઉતારી હશે તેનો પણ અંદાજ લગાવો.

- તમારું વજન કેટલા કિગ્રા છે?
- તમારા જેવાં 12 બાળકોનું એક સાથે વજન લગભગ કિગ્રા.
- તમારા જેવાં 12 બાળકોનું જે વજન થાય તેના કરતાં આ આંબાવાડીમાં ઉતરતી કુલ કેરીનું વજન કેટલું વધારે કે ઓછું થાય?
- જો આપણા ઘરે અઠવાડિયે સરેરાશ 5 કિગ્રા કેરી ખવાતી હોય અને જો કેરીનો ભાવ રૂ. 75 પ્રતિ કિગ્રા હોય તો એક માસમાં કેટલા કિગ્રા કેરી જોઈએ? કેટલા રૂપિયા ખર્ચ થાય?
- વળી, જો કેરીની સીઝન ત્રણ માસ ચાલે અને નિયમિત કેરી ખાવી હોય તો સીઝન દરમ્યાન કેરીની જરૂરિયાત અને તેના ખર્ચનું અનુમાન કરો.

કાચી કેરીને જેમ પોપટ ચાંચ મારે તેમ ગામડામાં વેકેશનમાં નાના છોકરાઓ પથ્થર મારી કેરી પાડવાની હરીફાઈ કરે. છોકરાઓથી જો એકાદ કેરી પડે તો તેઓને પતંગ કાપ્યા જેટલી ખુશી થાય. અરે... હા..., આ હરીફાઈમાં કેરી તૂટે અને માથાં પણ ફૂટે, સાથે સાથે લોકોની લીલીછમ લાગણી થોડી રતુંબડી બની જાય અને માતાઓના જીવ પડીકે બંધાયેલા રહે. આ બધું શહેરોમાં જોવા મળતું નથી અને જો એવું દૃશ્ય સર્જાય તો તેમાંથી તે જ આંબા નીચે મહાભારત રચાઈ જાય. કોયલના ટહુકાને બદલે માણસોના બૂમબરાડા વધી જાય.

શું તમે કેરીનાં આવાં ચિત્રો જોયાં છે? કેરી તેના પાન સાથે વધુ સુંદર લાગે છે. નીચે મુજબ તમે પણ કેરીનાં ચિત્રો દોરવા પ્રયત્ન કરો.

કેરી વિષય આધારિત પ્રકરણ છે જે બાળકોને કેરી બજારના સંકલિત અભિગમથી જુદી જુદી જાતની કેરીનો પરિચય કરાવે છે. ગાણિતિક સંકલ્પનાઓ જેવી કે આકારો, અનુમાન, મોટી સંખ્યાઓનો ખ્યાલ, સામાન્ય ક્રિયાઓ, ઝડપ, લોન વગેરેને વાસ્તવિક જીવનના સંદર્ભમાં વણી લે છે. તેમજ સર્જનાત્મક પુનરાવર્તન કે અગાઉ ભણી ગયેલા કેટલાક ખ્યાલોને અનુમતિ આપે છે.

શું તમે જાણો છો? ભારત એક વર્ષમાં અંદાજિત 1,60,00,000 ટન (1 ટન = 1000 કિગ્રા) કેરીનું ઉત્પાદન કરે છે. ભારત વિશ્વમાં સૌથી મોટું કેરીનું ઉત્પાદક છે. ભારતમાં ઉત્તરપ્રદેશ સૌથી વધુ કેરી ઉત્પાદન કરતું રાજ્ય છે.

તમે મોટામાં મોટી કેરી વિષે શું જાણો છો? સૌથી મોટી કેરી 3.435 કિગ્રાની ફિલિપાઈન્સમાં રજૂ થઈ હતી. જે લંબાઈમાં 30.48 સેમી (12 ઇંચ), પરિઘમાં 49.53 સેમી (19.5 ઇંચ) પહોળાઈમાં 17.78 સેમી (7 ઇંચ) હતી.

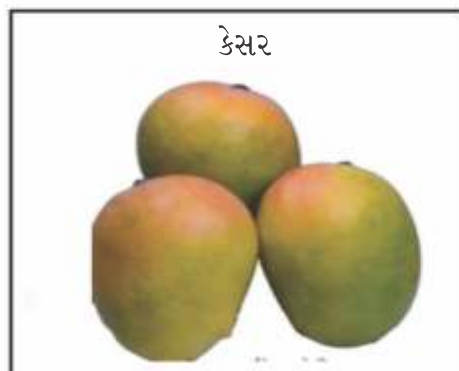
જેન્સીએ કેટલાક આકારોમાં કેરીનાં ચિત્રો બનાવ્યાં છે. તમે આપેલા નમૂના મુજબ અલગ-અલગ આકારોમાં કેરીનાં ભાતચિત્રો બનાવો.

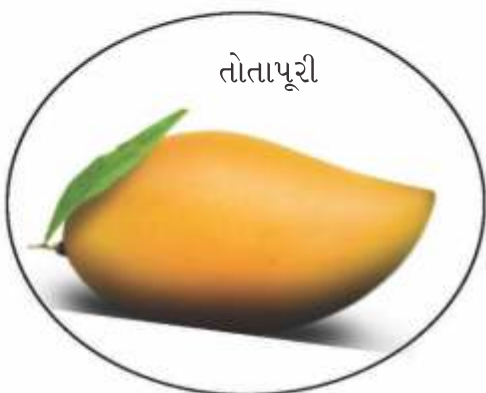
જ્યારે તમે બજારમાં ખરીદી કરવા જાવ ત્યારે કેરીની અનેક જાત જોઈને મૂંઝાશો નહિ. નીચેની જાતની કેરીઓ માટે બજારમાં જાતે તપાસ કરજો અને તમને પસંદ પડે તેની ખરીદી કરી તેનો આનંદ માણજો. હવે આ કેરીને પણ જુદા-જુદા આકારના કાર્ડ પેપર પર દોરો.

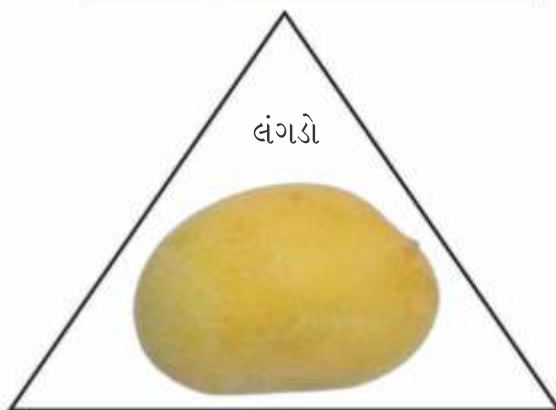
હાફુસ - આલ્ફોન્સો

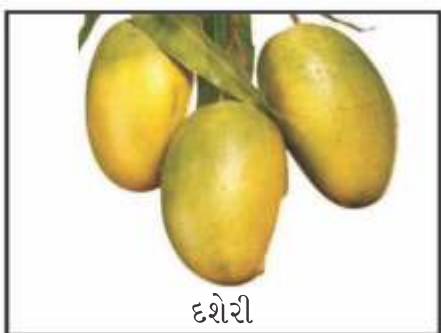
કેસર

તોતાપૂરી

લંગડો

દશેરી

બદામ

આમાંથી તમે કઈ-કઈ કેરી ખાધી છે? આવી બીજી કઈ-કઈ જાતની કેરીઓ હોય છે?

આંબાવાડી અને તેનો ખેડૂત

તમારામાંથી કેટલાંએ આંબાવાડી જોઈ છે? તે તમે ક્યાં જોઈ છે? તે ટીવી પર કે વાસ્તવમાં જોઈ છે? શું આંબા ખૂબ ઊંચા અને મજબૂત હોય કે નીચા અને નબળા હોય? તે શોધી કાઢો.

તમને ઝાડ પર ચડતાં આવડે છે? તમને ઊંચા ઝાડ પર ચડતાં ડર લાગે છે?

- આંબો બંધ કરો અને કલ્પના કરો કે તમે એક મોટા આંબા નીચે ઊભા છો.
- આંબો કેટલો ઊંચો હોઈ શકે તમે વિચારી શકો?

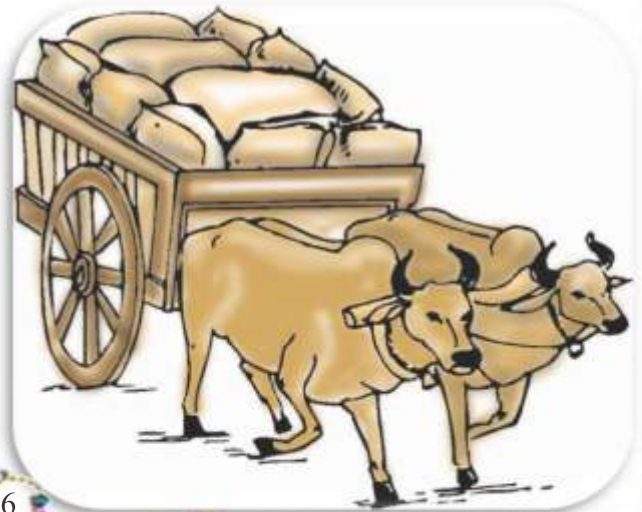
કલ્પના કરો કે, તમે ખેડૂત સાથે કોઈ આંબાવાડીમાં આવ્યા છો. મંદ મંદ વાયરામાં પાંદડાં અવાજ કરી રહ્યાં છે. આંબા પરથી કુહૂ... કુહૂ... હૂ... અવાજ આવી રહ્યો છે. આંબાની કેરી પણ પવનથી ડાળી પર હીંચકા ખાઈ રહી છે.

ખેડૂત સવારે અંધારામાં પોતાનું કામ શરૂ કરી દે છે. કેટલાક ખેડૂતો બળદગાડું લઈ પોતાની વાડીએ જતા હોય છે. જ્યારે સખત

પવન ફૂંકાતો હોય ત્યારે કેરીની ખેતી કરનાર ખેડૂત માટે ખૂબ મુશ્કેલીનો સમય હોય છે.

બળદગાડામાં ખૂબ દૂર સુધી જઈ શકાતું નથી. આ બળદગાડું અંદાજે એક કલાકમાં 4 કિમી જેટલું અંતર કાપે છે.

- 10 કિમી અંતર કાપવા માટે કેટલો સમય લાગશે ?
- અનુમાન કરો, તમે ઝડપી ચાલીને એક કલાકમાં કેટલું અંતર કાપી શકો?

મુસાફરી દરમ્યાન પવનને આપણે અનુભવી શકીએ છીએ અને સૂર્યને આપણી સાથે આવતો જોઈ શકીએ છીએ. જો દિશાનું ભાન ન રહે તો સૂર્યને જોઈ આપણે દિશા નક્કી કરી શકીએ છીએ, બરાબરને...!!

શોધી કાઢો

સૂર્ય જુઓ અને તેના ઊગવાની દિશા નક્કી કરો.

- તમે ગમે ત્યાં હો, તમારી પૂર્વમાં કઈ-કઈ રસપ્રદ વસ્તુઓ છે?
- તમારી પશ્ચિમ તરફ રહેલી બે વસ્તુઓનાં નામ લખો.

વાહ કેટલી કેરીઓ!

ખેડૂતો એવા આંબાની કલમ પસંદ કરે છે કે જેમાં વધારે કેરીઓ આવે અને પછી પોતાની વાડીમાં તે વાવે છે અને ઉગાડે છે. આંબા મોટા કરતાં અને તેના પર કેરીઓને આવતી જોવા ઘણાં વર્ષોની રાહ જોવી પડે છે.

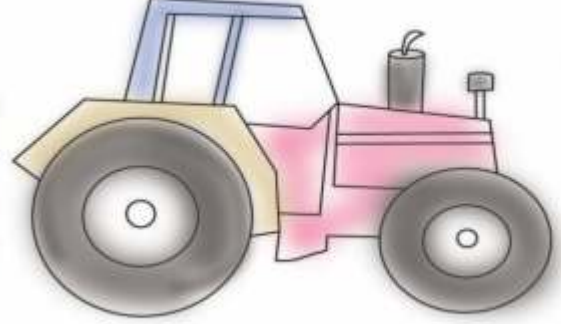
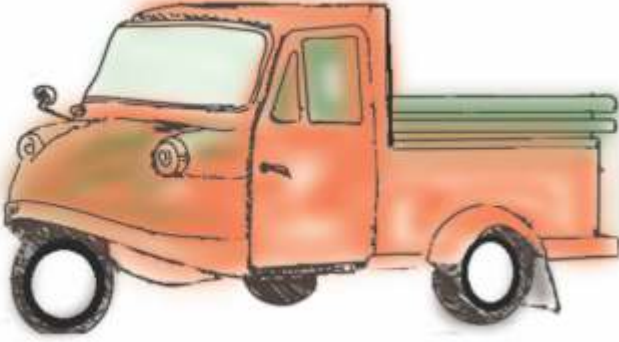
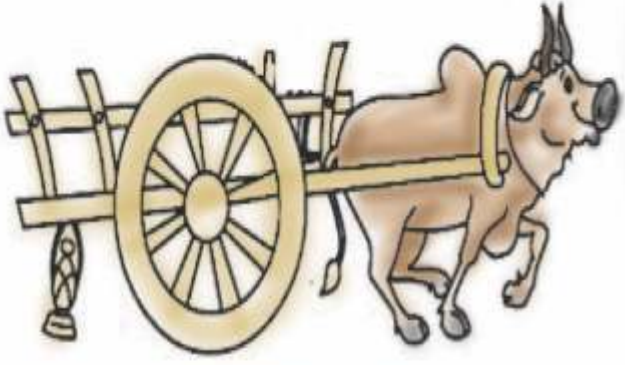
- અલગ-અલગ પ્રકારનાં વાહનો જુઓ.

વેચાણ માટે તૈયાર થયેલી કેરીઓને વિવિધ રીતે ખેતીવાડી ઉત્પન્ન બજાર સમિતિ એટલે કે માર્કેટયાર્ડ સુધી અથવા બજાર સુધી પહોંચાડવી પડે છે. ઝડપથી પહોંચાડવા નાનાં-મોટાં વાહનો ઉપયોગમાં લેવાય છે. ટ્રેક્ટર સામાન્ય રીતે કલાકના 20 કિમીની ઝડપે ગતિ કરે,

- તો આ ઝડપે ટ્રેક્ટર ત્રણ કલાકમાં કેટલું અંતર કાપશે?
- 85 કિમી અંતર કાપવા માટે તેને કેટલો સમય લાગશે?

• આ વાહનોનાં રેખા ચિત્રો દોરો

પરંતુ હમણાં કેરી ઉત્પાદકો ખૂબ ખુશ છે, કેમ કે આ વ્યવસાય રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાનો થઈ ગયો છે. આપણી કેરી દેશનાં વિવિધ રાજ્યોમાં અને વિદેશમાં પણ જાય છે. ખૂબ મોટા જથ્થામાં કેરીનું પરિવહન ટ્રક અને ત્યાર બાદ હવાઈજહાજના માધ્યમથી થાય છે.

આપણા પર્યાવરણ અને સ્વાસ્થ્ય માટે ચિંતાની બાબત એ છે કે, હાલમાં ઝડપથી કેરી તૈયાર કરવા માટે આંબાવાડીઓમાં રાસાયણિક ખાતર અને દવાનો ઉપયોગ વધી રહ્યો છે. જેનાથી જમીન ખરાબ અને બિનઉપજાઉ બને છે. વળી, કાચી કેરીને ઝડપથી પકવવા માટે હાનિકારક રસાયણનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, જે આપણા સ્વાસ્થ્યને નુકસાન પહોંચાડે છે.

હાલમાં ઘણા ખેડૂતો રાસાયણિક દવાઓનો ઉપયોગ કર્યા વગર ઓર્ગેનિક પદ્ધતિથી કેરીની ખેતી કરી પોતાની જમીન અને આપણું સ્વાસ્થ્ય સારું રાખવાનું કાર્ય કરે જ છે.

ઘણા લોકો કાચી કેરી ખરીદી પોતાના ઘરે જ સૂકું ઘાસ, શણના કોથળા, ડુંગળી, કાગળ કે અનાજની વચ્ચે કેરી રાખી મૂકીને પકવે છે અને ખાય છે.

સેંકડો વર્ષોથી આપણા દેશમાં કેરીની અનેક જાત અસ્તિત્વમાં છે. પહેલા મોટા-મોટા દેશી આંબાની સંખ્યા વધુ હતી. સામાન્ય રીતે દરેક વાડીમાં બે-ચાર આંબા જોવા મળતા. હાલમાં માત્ર કલમી આંબાની જ ખેતી થાય છે. દેશી આંબા મૃતપ્રાય અવસ્થામાં આવી ગયા છે. જો આંબા બચશે જ નહિં તો કોયલના ટહુકા ક્યાં સાંભળીશું? આપણા દાદાની જેમ આંબા પર ચડી

કેરીનો આનંદ કેમ લૂંટીશું? આંબાવાડીની મજા કેમ માણીશું? વિચારો...

- આંબા અને કેરીઓ પર વધી રહેલાં સંકટો પર અહેવાલ લખો.

ક્યું વાહન કેટલી કેરી લાવે?

લાકડાનું બળદગાડું લગભગ 200 કિગ્રા કેરી વહન કરે છે. પરંતુ બીજા પ્રકારનાં વાહનો કોષ્ટકમાં દર્શાવ્યા મુજબ વધુ કેરી કે કેરીનાં બોક્સ લાવી શકે છે. કોષ્ટકમાં દરેક પ્રકારનાં વાહનની ઝડપ દર્શાવેલી છે. જેથી ખબર પડે કે દરેક વાહન એક કલાકમાં કેટલું અંતર કાપે છે.

વાહનનો પ્રકાર	એક ફેરામાં કેરીનું થતું વહન (કિગ્રામાં)	વાહનની ઝડપ (એક કલાકમાં કપાતું અંતર કિમીમાં)
બળદગાડું	200	4
છકડો-રીક્ષા	600	12
ટ્રેક્ટર	800	20
ટ્રક	6000	44

કોષ્ટક જુઓ અને ગણતરી કરો.

- દરેક વાહન પોતાના સાત ફેરામાં કુલ કેટલી કેરી લાવશે?
- ટ્રેક્ટર 6 કલાકમાં કેટલું અંતર કાપશે?
- છકડો-રીક્ષા 60 કિમી અંતર કાપવા કેટલો સમય લેશે?

કેટલીક મોટી સંખ્યાઓ

ધોરણ 4ના ગણિતના પુસ્તકમાં સંખ્યા ‘લાખ’ વિશે સાંભળ્યું હતું જે સો હજાર બરાબર છે. તમે જાણ્યું હતું કે આપણા દેશમાં ઈંટના લગભગ એક લાખ ભઠ્ઠા છે, જ્યાં ઈંટો બનાવવામાં આવે છે.

- આ સિવાય તમે સંખ્યા લાખ વિશે શું સાંભળ્યું છે?
- એક હજારને સંખ્યામાં લખો. હવે એક સો હજાર લખો. સંખ્યા એક લાખમાં કેટલાં શૂન્ય છે?
- આપના વિસ્તારમાં પરિવહનને લગતાં લગભગ બે લાખ વાહનો હોય, અને તેમાંથી અડધા તો ટ્રક જ હોય તો તે ટ્રકની સંખ્યા કેટલી હશે? લખો.
- આ કુલ વાહનો પૈકી ચોથા ભાગનાં ટ્રેક્ટર છે. તો ટ્રેક્ટરની સંખ્યા કેટલા હજાર થાય? ચાલો પ્રયત્ન કરો. લખ્યા સિવાય જણાવો.

કદાચ આપણને એ જાણીને નવાઈ લાગશે કે કેટલાય લોકોનાં જીવન કેરીના વ્યવસાય સાથે જોડાયેલાં છે. બધાં મળીને લગભગ એક સો લાખ લોકો હોઈ શકે, જેઓ આંબા ઉગાડે છે, કેરીની ખેતી કરે છે, કેરીને વાહન દ્વારા

માર્કેટ સુધી પહોંચાડે છે, આપણી આજુબાજુમાં વેચવા આવે છે, કેરીને લગતા નાના મોટા ઉદ્યોગોમાં કાર્ય કરે છે. આ મોટી સંખ્યા એકસો લાખને આપણે એક કરોડ તરીકે ઓળખીએ છીએ.

- તમે એક કરોડ વિશે ક્યાં સાંભળ્યું છે? આ સંખ્યા શામાં ઉપયોગમાં આવે?
- સંખ્યા એક કરોડ લખો. શૂન્ય લખવામાં ભૂલ ન કરતા.

ફળ બજાર

તમે ક્યારેય માર્કેટયાર્ડ, ફૂટમાર્કેટ કે શાકમાર્કેટમાં ગયા છો? જો, હા, તો તમને ખબર જ હશે કે ખૂબ જ ઘોંઘાટવાળા સ્થળને આપણે માર્કેટ તરીકે શા માટે ઓળખાવીએ છીએ?

આજે શહેરના મુખ્ય ફૂટમાર્કેટ ખૂબ જ વ્યસ્ત છે. અનેક વાહનોમાં ખૂબ જ કેરી આવી છે. વેચવાવાળા બૂમો પાડી પોતાની કેરીનાં વખાણ કરી અને ભાવ બોલી-બોલી ગ્રાહકોને બોલાવી રહ્યા છે.

સવજીભાઈ - અહીં આવો! અહીં આવો! વલસાડી તોતાપુરી કેરી 40 રૂપિયે કિગ્રા લઈ જાવ !

મહિપતભાઈ - આટલી સસ્તી ક્યારેય નહિ! હાફૂસ કેરી 60 રૂપિયે કિગ્રા.

મધુબેન સારી ગુણવત્તાવાળી કેસર કેરી 150 રૂપિયે કિગ્રા વેચે છે.

રાજારામ લંગડો કેરી 50 રૂપિયે કિગ્રા વેચે છે.

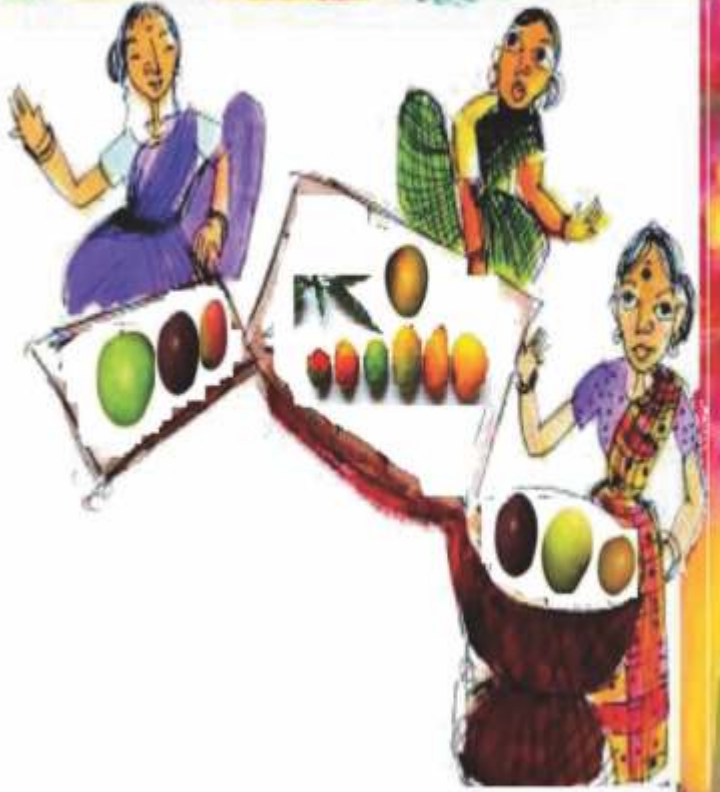
આ જુઓ..., આ... બાજુ.... તો આપણે મુશ્કેલીથી ઉપાડી શકીએ તેવા 8 કિગ્રાનાં બોક્સમાં સાબ પડેલી, થોડી કાચી, ઘરે પકવવાની ગીરની સુગંધી કેસર કેરી જયદીપસિંહ લાવ્યા છે. તે કહે છે, આપના ઘરે ઓર્ગેનિક રીતે જાતે પકવાય તેવી 8 કિગ્રા કરતાં વધુ કેરી આ બોક્સમાંથી નીકળશે અને બોક્સનો ભાવ 1200 રૂપિયા લઈશ.

મહાવરો

- (1) જયદીપસિંહ પોતાની કેસર કેરી કેટલા રૂપિયા કિગ્રાના ભાવે વેચશે?
- (2) મધુબેને આજે 10 કિગ્રા હાફૂસ કેરી વેચી છે. તેમને તેના માટે કેટલા રૂપિયા મળ્યા હશે?
- (3) મહિપતભાઈએ 6 કિગ્રા હાફૂસ કેરી વેચી છે. સવજીભાઈ પણ મહિપતભાઈ જેટલા રૂપિયા કમાયા છે. સવજીભાઈએ કેટલા કિગ્રા તોતાપુરી કેરી વેચી હશે?

- (4) રાજ પાસે 100 રૂપિયા છે. તેણે ચોથા ભાગના રૂપિયા ખર્ચી લંગડો કેરી ખરીદી. બાકીના ત્રણ ચતુર્થોશ ભાગના રૂપિયાથી કેસર કેરી ખરીદી.
- (અ) તેણે કેટલા કિગ્રા લંગડો કેરી ખરીદી?
- (બ) તેણે કેટલા કિગ્રા કેસર કેરી ખરીદી?

ઝડપથી બોલવા પ્રયત્ન કરો :

અહીં ટંગ ટ્વીસ્ટર આપેલ છે. તેનું ઝડપથી પુનરાવર્તન કરો..

કાચી કેરી પાકી કેરી, કેરી ખાટી કેરી મીઠી
કેરી કાચી કેરી પાકી, ખાટી કેરી મીઠી કેરી
ખાટી કેરી મીઠી કેરી, કાચી કેરી પાકી કેરી
કેરી ખાટી કેરી મીઠી, કેરી કાચી કેરી પાકી,

કેરી ઉત્પાદકોની મહિલા આમ્ર બેન્ક

મહિલા આમ્ર બેન્કની બેઠક હમણાં શરૂ થઈ છે. મધુબેન તેનાં અધ્યક્ષ છે. 20 વ્યક્તિઓએ ભેગા થઈ આ બેન્ક બનાવી છે. પ્રત્યેક સભ્ય ₹ 25 દર મહિને બચાવે છે અને બેન્કમાં જમા કરાવે છે.

- આ જૂથ પ્રત્યેક મહિને કેટલા રૂપિયા એકઠા કરે છે?
- દસ વર્ષમાં કેટલા રૂપિયા એકઠા થશે?

મહાવરો

(અ) રેખાએ એક લારી ખરીદવા માટે ₹ 4,000ની લોન લીધી હતી. તેણે એક વર્ષ સુધી દર મહિને ₹. 345 પાછા ચૂકવ્યા. તો તેણે કેટલા રૂપિયા બેન્કને પાછા આપ્યા હશે? તેને હજી કેટલા રૂપિયા બેન્કને પાછા આપવાના રહે?

(બ) મીરાં અને તેના ભાઈએ કલમી આંબાના નવા છોડવા ખરીદવા ₹ 21,000ની લોન લીધી. તેમણે એક વર્ષમાં કુલ ₹ 23,520 પાછા ચૂકવ્યા. તેમણે દરેક મહિને કેટલા રૂપિયા ચૂકવ્યા હશે?

અગાઉ મહિલાઓ કેરીના વેપાર સાથે જોડાયેલી ન હતી, પરંતુ હવે મધુબેન અને અન્ય મહિલાઓ પણ કેરીનો વેપાર કરે છે. હાલમાં પરિસ્થિતિ બદલાઈ છે અને તેમની બેંક પણ તેમને મદદ કરે છે. આ મહિલાઓ સ્વાવલંબી બની કુટુંબના આર્થિક વિકાસમાં ભાગીદાર બની શકે તે માટે રોજગારલક્ષી, વ્યાપારલક્ષી અને ગૃહ ઉદ્યોગલક્ષી તાલીમો પણ પૂરી પાડવામાં આવે છે.

કેરીનો રસ (મેંગોપલ્પ) તૈયાર કરવાનો ઉદ્યોગ કેમ ન કરીએ?

મહિલા આમ્ર બેન્કમાં જોડાયેલ કેટલીક મહિલાઓ કેરીનો રસ (મેંગોપલ્પ) તૈયાર કરવાનો ગૃહઉદ્યોગ શરૂ કરવા માંગે છે. તે માટે તેઓએ એક જગ્યા પંચાયત પાસેથી મેળવી. ગત વર્ષો દરમિયાન તેઓએ 74000 રૂપિયા બચાવેલા હતા. આ નવો ઉદ્યોગ શરૂ કરવા માટે કેટલા રૂપિયાના રોકાણની જરૂર પડશે તેની ગણતરી કરી.

આ કામ શરૂ કરતાં પહેલાં જોઈતી વસ્તુઓની યાદી મધુબેને બનાવી. આ વસ્તુઓ શરૂઆતમાં ખરીદવી પડશે. કોષ્ટકમાં આ વસ્તુઓની કિંમત અને સંખ્યા આપેલી છે. તો કુલ ખર્ચ શોધો.

વસ્તુ	પ્રતિ વસ્તુ ભાવ	વસ્તુ સંખ્યા	ખર્ચ
મિક્સર / ગ્રાઈન્ડર	₹ 3000	1	
કેરી રસ સાચવવા અને વેચાણ - ફેરણી			
માટેના થર્મોકોલ-ફીઝ-બોક્સ	₹ 2000	20	
મોટાં તપેલાં	₹ 1000	4	
ટ્રે અને છરી	₹ 300	20	
ડોલ	₹ 75	20	

ઉદ્યોગ શરૂ કરવાનો કુલ ખર્ચ =

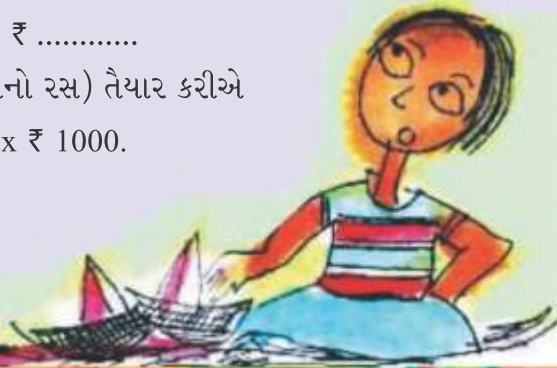
- જ્યારે તે કેરીમાંથી રસ કાઢે છે ત્યારે રસનું વજન લગભગ કેરીના વજનના $\frac{1}{3}$ જેટલું થાય છે.
- તેમણે એક મહિનામાં 6000 કિલો કેરીમાંથી મેંગોપલ્પ (કેરીનો રસ) તૈયાર કરવાનું આયોજન કર્યું છે.
- તો એક મહિનામાં કેટલો મેંગોપલ્પ (કેરીનો રસ) તૈયાર થશે?

મધુબેન - પહેલાં 6 કિગ્રા કેરી માટે ગણતરી કરીએ.

કેરીની ખરીદી કરવા માટેની રકમ	15 રૂપિયા પ્રતિ કિગ્રા
તૈયાર મેંગોપલ્પ (કેરીનો રસ) વેચવા માટેની રકમ	70 રૂપિયા પ્રતિ કિગ્રા

- આપણે 6 કિગ્રા કેરીનો રસ કાઢીએ તો આપણને કિગ્રા મેંગોપલ્પ (કેરીનો રસ) મળે.
- 6 કિગ્રા કેરી માટે ચૂકવવી પડતી રકમ $6 \times \dots\dots\dots = ₹ 90$
- 2 કિગ્રા તૈયાર મેંગોપલ્પ (કેરીનો રસ) વેચતા મળતી રકમ $2 \times \dots\dots\dots = ₹ \dots\dots\dots$
- તેથી જો 6 કિગ્રા કેરીમાંથી મેંગોપલ્પ (કેરીનો રસ) તૈયાર થાય તો આપણને મળતી રકમ ₹ - ₹ 90 = ₹
- પરંતુ જો આપણે 6000 કિગ્રા કેરી લઈ મેંગોપલ્પ (કેરીનો રસ) તૈયાર કરીએ તો આપણને એક મહિનામાં મળતી રકમ x ₹ 1000.

બધી મહિલાઓ આ યોજનાથી ખૂબ ખુશ છે. દરેક જણ સારો નફો કરી શકશે તથા દરેક મહિલા તેમણે કરેલ કામ માટે મહેનતાણું મેળવશે.

અનીતા - મેં પણ બીજી ગણતરી કરી શોધ્યું કે, દર મહિને 1500 કિગ્રા બરફની જરૂર પડશે. તેનો ભાવ ₹ 2 પ્રતિ કિલો છે. આમ,
માસિક ખર્ચ

(અ) બરફ 1500 x ₹ 2 = ₹

(બ) પેકિંગ ખર્ચ અને રીક્ષાભાડું = ₹ 3000

તેથી, કેરી ખરીદવાનો અને તૈયાર મેંગોપલ્પ (કેરીનો રસ) વેચવાનો કુલ માસિક ખર્ચ = ₹

મધુબેન - અરે...! કેટલું સરસ...! આપણી આ ગણતરીથી ખબર પડે છે કે દર મહિને આપણી બેંક ₹ 44,000 કમાશે.

• તપાસી જુઓ, તમારો જવાબ પણ આ જ આવે છે?

શોધી કાઢો :

કેરીને લગતાં ગીતો ખૂબ સુંદર હોય છે. આ ગીતના શબ્દો તથા તેનો રાગ મેળવો.

Y1V3Z1